

Шевченко А.О.
здобувач гр. ОКД-23М
Музиченко А.С.
докт. екон. наук., професор
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький, Україна

УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ЛІКВІДНІСТЮ БАНКУ

Управління ліквідністю банку є складним та багатограним процесом, що вимагає ухвалення обґрунтованих рішень, ретельного аналізу та прогнозування динаміки розвитку, оцінки ризиків, а також використання сучасних методів і математичних розрахунків. Цей процес можна також описати як сукупність заходів та методів, спрямованих на балансування активів та пасивів банку.

Управління ліквідністю безпосередньо пов'язане з банківською стратегією та обраним підходом до фінансового менеджменту. Основою процесу виступає оптимальне поєднання взаємно протилежних вимог - максимізація прибутковості при обов'язковому дотриманні нормативів ліквідності. В таких умовах завжди є елемент невизначеності, оскільки неможливо точно передбачити, коли і в яких обсягах виникне проблема ліквідності. Коли така проблема настає, керівництво банку змушене приймати управлінські рішення, спираючись на заздалегідь сформовані резерви ліквідних коштів і оптимальну структуру активів та пасивів.

Безпосередньо, планування ліквідності банку здійснюється на трьох рівнях: стратегічному, тактичному та оперативному. На стратегічному рівні розробляються стратегія, політика та культура управління ризиками ліквідності, а також план відновлення діяльності банку, тоді як тактичним рівнем визначаються ліміти для балансових і позабалансових позицій та ризиків ліквідності, а на оперативному рівні складається платіжний календар.

Забезпечення ліквідності є спільним інтересом для банку, його клієнтів та Національного банку України, саме тому підтримка ліквідності як окремих банків, так і всієї банківської системи є важливою для монетарного регулятора всієї держави загалом. Це пояснюється тим, що ліквідність банків має важливе значення для економіки, що зумовлює необхідність управління нею на різних рівнях: макро- і мікрорівні. Управління ліквідністю виступає багатоступеневим процесом, що включає етапи аналізу, оцінки, планування, прогнозування, контролю та регулювання.

Основною проблемою, що перешкоджає ефективній діяльності банків в Україні, є наявність проблемних банків у системі. У ринкових умовах ліквідність банків залежить від множини факторів, що вимагає їх детальної систематизації для зменшення потенційних негативних наслідків. Аналіз досліджень у цій сфері дав змогу сформулювати наступний висновок, що фактори ліквідності банків поділяються на внутрішні та зовнішні, які, в свою чергу, поділяються на макро- та мікрорівні. Серед них слід виокремити ті, що виникають як усередині країни, так і поза її межами. Усі ці чинники в сукупності формують попит і пропозицію ліквідних коштів.

Таким чином, управління ліквідністю вітчизняних банків потребує вдосконалення, що підтверджується тим, що, хоча більшість банків дотримується встановлених нормативів ліквідності, загальний стан банківської системи залишається кризовим. На рівень ліквідності банку впливають різноманітні фактори, і тому вдосконалення регулювання ліквідності, зокрема на основі нових стандартів Базеля III, із врахуванням найбільш значущих факторів та особливостей діяльності кожного банку, дозволить покращити рівень управління ліквідністю. Як результат, це може слугувати основою для підвищення надійності та фінансової стійкості банків як на національному, так і на міжнародному рівнях.